

Kính thưa Thầy và các Thầy Cô!

Chúng con xin phép chia sẻ một số nội dung chính mà chúng con ghi chép trong bài Thầy Vọng Tây giảng từ 4h50' đến 6h00', sáng thứ Tư, ngày 07/01/2025.

PHẬT HỌC THƯỜNG THỨC

Bài 303: Duyên đủ thì hợp, duyên hết thì tan

Duyên đủ thì hợp, duyên hết thì tan là đạo lý mà ngàn đời nay vẫn đang bình lặng xảy ra, bất kỳ chúng sanh nào cũng đều phải đối diện với định luật này. Họ phải trải qua vòng xoay của Sanh Ly Tử Biệt, ngậm ngùi đau khổ đưa tiễn người thân nhất của mình. Tuy nhiên, con người không chịu thấu hiểu điều này mà luôn cưỡng cầu. Người ta dựng những bộ phim kiếm hiệp có nhắc đến “*Thất tình phu thê*”- bảy đời đều là vợ chồng. Đó chỉ là tiểu thuyết và phần nhiều người ở thế gian tin vào tiểu thuyết.

Thầy Thái từng nói người thế gian yêu nhau giống như trong tiểu thuyết, một nửa ra đi, một nửa bỗng dưng đại khờ. Trong bài học hôm qua, Hòa Thượng gọi đó là mê tình, mê chấp. Thật ra, con người vừa chút hơi thở thì họ đã qua đời khác, họ không còn nhận biết được nhau. Trên Kinh Địa Tạng nói: “*Chỉ thân như cha với con, như con với mẹ, cho dù có gặp nhau cũng không ai nhận ra ai, cho nên không ai bằng lòng chịu khổ cho ai.*” Chúng ta muốn cưỡng cầu cũng không được bởi trên Kinh Kim Cang Phật dạy rằng: “*Thế gian vô thường, khổ, không, vô ngã*”.

Đủ duyên thì tương hợp, hết duyên thì ly tán. Việc này trong Bát khổ, Phật cũng dạy rằng con người luôn phải đối diện với: “*Sanh Lão Bệnh Tử là khổ, Yêu Nhau Phải Xa Nhau là khổ, Cầu Mà Không Được là khổ, Ghét Nhau Phải Ở Với Nhau là Khổ, Ngũ Ấm Xí Thanh là khổ*”. Người ta không chấp nhận có ngày vợ, chồng, con cái, cháu chắt sẽ phải chết.

Như thế là sai rồi, cho nên chúng ta phải thấu hiểu được kiếp nhân sinh của chúng ta nằm ở một chữ “*duyên*”. Vì “*duyên*” mà người ta kéo đến trở thành người thân, người thù, người trả nợ, người đòi nợ của chúng ta. Hòa Thượng từng dạy: “*Báo ân, báo oán, đòi nợ, trả nợ.*” Nếu duyên nặng thì trở thành người một nhà, là thân bằng quyến thuộc, là anh em con cháu trong nhà. Nếu duyên nhạt một chút thì trở thành bạn bè.

Hòa Thượng nói: “***Khi chúng ta đi trên đường mà gặp nhau, có thể cúi đầu chào nhau thì đó đã là một cái duyên***”. Tuy là người xa lạ nhưng có thể cúi đầu chào nhau là duyên tốt; còn nếu trừng mắt nhìn nhau thì đó cũng là duyên, nhưng lại là duyên xấu đã kết từ nhiều đời. Thấu hiểu đạo lý này, chúng ta sẽ hiểu rõ nguyên nhân vì sao mình có được những người hàng xóm tốt. Đó chính là những người bạn tốt mà ta đã từng kết duyên trong quá khứ. Ngược lại, nếu có một người hàng xóm xấu, luôn gây chướng ngại cho mình thì chúng ta cần hiểu rằng, trong quá khứ chính chúng ta đã từng gây chướng ngại cho họ. Duyên nợ sẽ đưa đẩy để chúng ta trở thành hàng xóm của nhau.

Nhân muốn kết thành quả phải trải qua duyên. Một hạt cải nếu chỉ để trong lọ thủy tinh thì không thể nào nảy mầm. Nhưng nếu đưa hạt giống đó vào đất, cung cấp đầy đủ nước, độ ẩm và hơi ấm thì nó sẽ nảy mầm, lớn dần thành cây rồi ra hoa kết quả. Kết duyên lành với chúng sanh thực tế là việc dễ dàng, tuy nhiên, vấn đề cốt yếu nằm ở chỗ chúng ta có chịu làm hay không. Hòa Thượng nói chỉ cần tặng quà, nơi nơi đều có quà, quà nhiều thì người ta sẽ vui. Khi bố thí, tặng quà hay làm việc thiện, chúng ta không cần đưa hình thức tôn giáo vào trong đó. Chỉ cần chúng ta mang tâm chân thành đến tặng cho người. Nếu người ta có tâm học Phật, kính Phật thì tự khắc sẽ có sự cảm ứng tương thông. Khi ấy, hai bên gặp nhau sẽ tạo ra một từ trường tương hợp và tương thích.

Có nhiều người đi làm từ thiện, dù biết rõ người nhận đã có tín ngưỡng riêng nhưng lại bắt họ phải niệm Phật. Việc này không làm người nhận thấy vui vẻ, và đây cũng không phải là cách giúp người ta kính tin Phật pháp. Đây chính là cưỡng cầu! Vậy thế nào mới là phát dương quang đại Phật pháp? Đó là chúng ta phải xây dựng được hình tượng tốt đẹp của người học Phật, hoàn toàn khác biệt với người không học Phật. Nếu mọi người lấy chúng ta làm tấm gương để soi chiếu, điều đó có nghĩa là chúng ta đã tạo duyên lành để chúng sanh tiếp cận với đạo Phật. Ngược lại, nếu chúng ta không tạo ra được một tấm gương tốt thì những người tin theo cũng sẽ hành xử chưa tốt giống như chúng ta. Học Phật mà không có đời sống chuẩn mực theo lời Phật dạy sẽ tạo ra duyên xấu, khiến chúng sanh không thể sinh lòng kính tin hay ngưỡng mộ.

Phật dạy Bồ Tát phải luôn thực hành bố thí. Tuy chúng ta chưa phải là Bồ Tát nhưng chúng ta đang gieo trồng nhân hạnh của Bồ Tát. Bố thí có thể kết duyên

lành với tất cả chúng sanh, không phân biệt màu da, chủng tộc hay tôn giáo, luôn bình đẳng đối đãi. Hòa Thượng dạy chúng ta: “*Chân thành, Thanh tịnh, Bình Đẳng*”; đã là bình đẳng thì không có sự phân biệt chủng tộc, màu da hay tôn giáo. Tuy nhiên, ngày nay, có những người cũng học Phật nhưng chỉ cần người khác tu pháp môn khác với mình là họ thường coi nhau như người không quen biết. Hòa Thượng dạy chúng ta rằng muốn kết duyên lành với chúng sanh thì phải tặng quà, món quà tặng đi nhiều sẽ khiến người ta hoan hỷ. Thậm chí, có những người sở hữu rất nhiều tiền nhưng lại thiếu thốn những thứ giản đơn; đôi khi chỉ một túi rau sạch thôi cũng đủ làm họ cảm thấy vui lòng.

Trước đây, khi tôi trồng rau và làm đậu phụ để tặng, có người nói tôi là xen tạp; nhưng giờ đây họ đã thấu hiểu nên không còn nói như vậy nữa. Thời gian tới, tôi vẫn sẽ tiếp tục công việc này và còn tặng nhiều hơn nữa, nhưng nhất định không cưỡng cầu hay phan duyên; đủ duyên thì làm, chưa đủ duyên thì thôi. Cho nên, Đức Phật luôn nhấn mạnh đến chữ duyên. Nhân ác, nhân xấu của chúng ta trong vô lượng kiếp quá khứ vốn đã đủ đầy, chỉ cần gặp duyên là sẽ trở quả. Nếu đời này chúng ta tạo duyên xấu thì sẽ kết nối với nhân xấu, từ đó phải nhận lấy quả báo xấu ngay tức thì. Do đó, ngay trong đời hiện tại, chúng ta phải đoạn tuyệt duyên ác để nhân ác trong quá khứ không còn cơ hội tiếp nối và nảy nở.

Làm sao để cắt đứt duyên ác? Đó là “*đừng ảo danh ảo vọng, đừng tự tư tự lợi, đừng có ý niệm hưởng thụ năm dục sáu trần, đừng tham sân si mạn*”. Nếu vẫn tiếp tục để 16 chữ tập khí trên đây khởi nghĩa là chúng ta đang kết nối với nhân ác quá khứ. Giống như người đang làm 10 ác mà dừng lại thì thành 10 thiện. Phật dạy chúng ta mỗi người có bốn loại duyên, nhất định phải đối mặt, đó là báo ân, báo oán, đòi nợ, trả nợ. Hòa Thượng nói: “***Không có bốn duyên này thì chúng ta không bao giờ gặp nhau. Chỉ cần qua loại với ta thì nhất định có bốn duyên này. Cho dù gặp nhau, không quen biết nhau thì cũng là có cái duyên. Chỉ cần có một chút quan hệ thì nhất định đã có duyên này. Duyên này đã kết từ trong đời quá khứ.***”

Cũng vậy, người có duyên với nhau mới đi chung một chuyến đò, một chuyến xe, hay sống trong cùng một đất nước, cùng một tinh cầu. Nếu đến thời kỳ tinh cầu bị hủy diệt thì tất cả chúng sanh sống trên địa cầu đều chịu chung một điều là “*Đồng quy u tận*”. Cho nên, ngày nay, mọi người trên toàn thế giới

đang cùng nhau bảo vệ tinh cầu. Nếu có vấn đề thì người dân toàn cầu đều hứng chịu chứ không phải chỉ một quốc gia. Chúng ta học Phật thì phải thấu hiểu thế nào là duyên lành, thế nào là duyên ác, phải tránh xa duyên ác và tích cực làm duyên lành.

Tuy nhiên, có những duyên chúng ta không tránh được, trong hoàn cảnh này, chúng ta phải có thái độ để tiếp nhận. Hòa Thượng có chỉ dạy về điều này, Ngài nói: *“Bồ Tát thì sợ nhân, chúng sanh thì sợ quả”* – Bồ Tát làm bất kỳ việc gì cũng xem coi việc đó có tạo nhân xấu hay không. Còn chúng sanh thì mặc tình mà làm, đến khi trả quả thì khiếp sợ, lại van xin, lại cầu cứu. Nhân ác đã tạo thì phải gặp quả ác, làm sao có thể cầu cứu được vì đã muộn rồi. Mọi nhân quả mình đã tạo thì mình phải nhận lấy, cho nên phải vui mà tiếp nhận.

Hòa Thượng nhắc: *“Quan hệ của vợ chồng cũng không ngoài bốn duyên này. Vợ chồng là duyên, có báo ân thì ân ái phu thê; có báo oán thì sau khi kết hôn vĩnh viễn không thể hòa thuận.”* Thầy Thái cũng nói hai vợ chồng đến để báo oán thì luôn phải chịu đựng nhau. Họ luôn mang đến cho nhau những điều khổ tâm. Nếu cuộc sống luôn phải chịu đựng thì có an vui, có tự tại không? Niệm Phật có thanh tịnh không? Chắc chắn là không! Cho nên, chúng ta phải biết nghịch đến thì thuận nghịch, duyên ác thì nên giải, duyên lành thì nên ban rải. Muốn biết cách giải thì phải có quá trình tu học và công phu vì mỗi người có hoàn cảnh khác nhau. Sau khi công phu, tu học, mỗi người sẽ tự biết cách đối ứng, điều chỉnh cho hợp lý. Cách của người này chưa chắc đã áp dụng được cho người khác, mỗi người sẽ có một cách riêng. Tuy nhiên, Phật cũng dạy tổng thể, đó là hãy buông xả, chín bỏ làm 10.

Hòa Thượng nói: *“Tục ngữ thường nói ân ái phu thê bất đáo đầu. Bất đáo đầu là gì? Là vẫn phải biệt ly, cuối cùng vẫn phải chia ly. Không luận là tình cảm, quan hệ thế nào thì khi lâm chung cũng không còn quen biết nữa. Cho dù, có gặp nhau cũng không hề biết nhau. Thế gian này người ta vẫn nói câu đời đời kiếp kiếp là vợ chồng, đây chỉ là huyền tưởng của tiểu thuyết mà thôi, không phải sự thật.”*

“Sự thật chính là duyên hợp, duyên tan, đủ duyên thì hợp, duyên hết thì tan. Trong tiểu thuyết thường viết là “thất tình phu thê” có nghĩa là vợ chồng bảy đời, đây là tiểu thuyết, là vọng tưởng nói bừa. Người viết không có trách

nhệm đối với nhân quả nên họ nói bừa. Phật pháp nói duyên tụ, duyên tan nghĩa là đã có duyên để tụ họp thì cũng hết duyên mà tan ra. Làm gì có chuyện họp mà không tan, cho nên chúng ta phải nhất định thấu hiểu việc này!”

Không chỉ duyên vợ chồng mà mọi mối duyên ở thế gian như bè bạn, cha con, v.v., cũng sẽ đến lúc phải biệt ly. Ở thế gian, người ta vẫn thường nói câu: “*đời đời kiếp kiếp là vợ chồng*” hay “*đời đời kiếp kiếp là huynh đệ*”, “*đời đời kiếp kiếp là thầy trò*”. Đây thực chất chỉ là huyền tưởng của tiểu thuyết, không phải là sự thật. Hòa Thượng dạy chúng ta phải thấu hiểu vấn đề này. Vậy thấu hiểu nghĩa là thế nào? Thấu hiểu không phải là suốt ngày nghĩ đến việc các mối quan hệ của mình sẽ có ngày phải chia lìa, mà là thực hiện tất cả những việc trong bốn phận, những việc cần làm: đáng yêu thương thì yêu thương, đáng tha thứ thì tha thứ. Thế gian gọi đây là hoàn thành bốn phận, còn Phật pháp thì nói rằng: “*Nghiệp tận tình không, ta về nơi ấy.*”

Chúng ta phải thấu hiểu rằng hôm nay là gia đình, nhưng rồi cũng đến lúc gia đình ấy phải đôi mắt với ngày ly biệt. Cho nên, học Phật là để thấu hiểu chân tướng sự thật của vũ trụ nhân sanh, từ đó giúp chúng ta có tâm thái sẵn sàng đối diện với mọi hoàn cảnh trong “bát khổ” có thể xảy đến với mình. Đặc biệt, một trong tám nỗi khổ là “Cầu bất đắc khổ” – cầu mà không được thì sinh ra khổ. Khi đã thấu suốt điều này, chúng ta không cần phải mong cầu cưỡng ép. Bởi lẽ, trong mạng có thì nhất định sẽ có, trong mạng không có thì nhất định không có.

“*Có*” ở đây chính là có phước báu; vì vậy, chúng ta chỉ cần tích cực tạo phước. Làm tất cả những việc có ích cho cộng đồng, cho xã hội và cho chúng sanh chính là đang tích tạo phước lành. Khi đã có phước thì sẽ đạt được cảnh giới “*tâm tướng sự thành*”. Phước báu này có được là nhờ sự vun bồi của chúng ta hằng ngày, chứ không phải tự nhiên mà có. Tuy nhiên, “*tâm tướng sự thành*” không có nghĩa là ngồi không, rồi mong cầu, và sự việc tự nhiên thành tựu. Chúng ta hãy bắt tay vào làm tất cả những việc cần làm, kể cả những việc nhỏ nhất cũng phải chuẩn bị chu đáo. Chúng ta không chỉ hướng dẫn người khác làm mà chính bản thân mình cũng phải thực hành.

Duyên lành không phải do ai ban tặng mà chính là thành quả từ sự chủ động của mỗi người. Đó chính là thực hiện mọi điều cần làm để mang lại lợi ích cho chúng sanh. Có nhiều nơi mời Hòa Thượng tới giảng pháp nên người ta đã hỏi

Hòa Thượng rằng: “Hòa Thượng ơi! Sao Ngài có quá nhiều duyên lành đến vậy?”. Hòa Thượng đáp rằng đó là nhờ biết tạo duyên; và muốn kết duyên lành với chúng sanh thì phải làm mọi việc lợi ích cho họ. Khi chúng ta đến một nơi nào đó, hãy để lại toàn bộ tiền tài vật chất cho người nơi ấy. Nếu chúng ta cũng tìm cách chiếm lấy tiền tài vật chất thì chính là tự mình cắt đứt duyên lành, khiến lần sau họ không còn mời chúng ta nữa. Hòa Thượng cũng khuyên bảo rằng, chúng ta cần kết duyên với người chủ tại đó thì mới có cơ hội kết duyên cùng chúng sanh. Cho nên, kiếp sống hiện tại chính là cơ hội tốt để tạo duyên lành cho những nhân tốt trong quá khứ được sinh sôi nảy nở, đồng thời đoạn tuyệt duyên ác để nhân ác từ quá khứ không có cơ hội phát triển./.

Nam Mô A Di Đà Phật

Chúng con xin tùy hỷ công đức của Thầy và tất cả các Thầy Cô!

Nội dung chúng con ghi chép lời giảng của Thầy có thể còn sai lầm và thiếu sót. Kính mong Thầy và các Thầy Cô lượng thứ, chỉ bảo và đóng góp ý kiến để tài liệu học tập mang lại lợi ích cho mọi người!